

## **СУЧАСНІ ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ЕФЕКТИВНІСТЬ, ВИБІР ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

У сучасному світі питання безпеки працівників на виробництві, у медичній сфері та в екстремальних умовах набуває дедалі більшої актуальності. Засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) відіграють ключову роль у забезпеченні безпечних умов праці, зниженні ризику професійних захворювань та травматизму. Важливість їхнього використання зумовлена як зростанням технологічних загроз, так і підвищеними вимогами до охорони здоров'я на робочому місці. Саме тому аналіз основних видів ЗІЗ, оцінка їхньої ефективності в умовах сучасних викликів, а також визначення критеріїв вибору відповідно до специфіки ризиків є надзвичайно важливим аспектом безпеки праці.

Засоби індивідуального захисту поділяються на кілька основних категорій залежно від типу небезпек, від яких вони мають захищати. Наприклад, засоби захисту органів дихання, такі як респіратори та протигази, відіграють важливу роль у фільтрації шкідливих аерозолів, газів і пилу. Водночас захист очей та обличчя здійснюється за допомогою спеціальних окулярів і щитків, що запобігають механічним, хімічним та термічним травмам. Захист слуху забезпечується використанням берушів і шумопоглинальних навушників, що допомагають зменшити вплив шкідливого шумового середовища [1].

Окрім цього, значне місце посідають засоби захисту рук, представлені різними видами рукавичок, що запобігають механічним пошкодженням, опікам та контакту з токсичними речовинами. Не менш важливим є захист шкіри та тіла, що досягається шляхом використання спеціального одягу, здатного забезпечити стійкість до агресивних хімічних або біологічних агентів. Спеціальне взуття зі стійкими підшвами та додатковими захисними елементами також є важливим компонентом забезпечення безпеки, особливо у промислових умовах. Для тих, хто працює на висоті, незамінними стають страхувальні пояси та системи кріплення, що дозволяють уникнути серйозних травмувань при падінні [3].

Правильний вибір засобів індивідуального захисту відіграє вирішальну роль у забезпеченні безпеки працівників. Важливо враховувати відповідність специфіці небезпеки, що включає механічні, хімічні, біологічні та інші фактори. Не менш значущим є дотримання міжнародних стандартів, таких як ISO або ДСТУ, що гарантує ефективність та надійність захисного обладнання. Важливими критеріями є також комфорт і ергономічність, оскільки незручні або надто громіздкі ЗІЗ можуть призвести до того, що працівники будуть їх ігнорувати. Також необхідно враховувати довговічність і економічність використання, оскільки витрати на часту заміну ЗІЗ можуть бути значними [2].

Попри всі переваги сучасних ЗІЗ, їхнє використання часто стикається з певними проблемами. Однією з ключових є недостатня обізнаність працівників щодо правильного використання засобів захисту.

Доповідь присвячена аналізу причин виробничого травматизму та сучасним методам його профілактики. У ній розглядаються основні фактори, що спричиняють нещасні випадки на виробництві, методи оцінки ризиків, впровадження цифрових технологій для моніторингу безпеки та практичні заходи з підвищення рівня охорони праці на підприємствах.

### *Список літератури*

1. ГОСТ 12.4.011-89 «Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація».
2. ISO 45001:2018 «Системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці».
3. **Анікін Г.М., Рачков С.М.** Сучасні засоби індивідуального захисту: навчальний посібник. Х., 2010